

**Základní škola a Mateřská škola Sudice,
příspěvková organizace
Hlavní 78, 747 25 Sudice**

Tel. : 553 761 032

IČO 709 75 507

GSM: +420 608 783 483

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ a MŠ SUDICE

ŠKOLNÍ ROK: 2019/2020

Zpracoval: Mgr. Ondřej Pekárek , Mgr. Michal Kunický

Obsah

Úvod.....	str. 3
Aktuální údaje o škole.....	str. 3-4
Charakteristika školy.....	str. 5
Analýza současného stavu.....	str. 5
Minimální preventivní program.....	str. 6
Cíle programu.....	str. 6
Návrh programu.....	str. 7
Realizace programu.....	str. 8
Volnočasové aktivity.....	str. 9
Program proti šikanování.....	str. 9
Závěr.....	str. 16
Metodické pokyny MŠMT ČR.....	str. 16
Doporučená literatura z oblasti školního šikanování.....	str. 17
Důležité kontakty.....	str. 18- 23
NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2019 – 2027.....	str. 24
CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA.....	str. 51
Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních.....	str. 128

1. Úvod

Minimální preventivní program je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu a vychází ze školní strategie primární prevence. Jejím hlavním cílem je vytvoření a posléze především udržení pozitivního sociálního klimatu ve škole. Dalším cílem je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Děti, které navštěvují ZŠ patří k nejohroženější skupině, proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), problematice spojené s užíváním alkoholu. Aktuálním - takřka celospolečenským – problémem je kouření, ale i verbální a fyzická šikana. Je také zapotřebí naslouchat problémům dětí a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

2. Aktuální údaje o škole

Název školy, adresa:

ZŠ a MŠ Sudice, p.o.
Hlavní 78
747 25 Sudice
IČO 709 75 507

Zřizovatel:

Obec Sudice
P. Arnošta Jureczky 13
747 25 Sudice

Kontaktní telefon školy:

553 761 032
608 783 483 (ředitelství)

E-mail:

skola@skolasudice.cz

E-mailové adresy pedagogických zaměstnanců:

prijmeni@skolasudice.cz

www stránka:

www.skolasudice.cz

Ředitelka školy:

Mgr. Ivana Kobzová
reditel@skolasudice.cz

Zástupce ředitele:

Mgr. Lenka Běláková
zastupce@skolasudice.cz

Výchovný poradce:

Mgr. Michal Kunický
poradce@skolasudice.cz

Metodik prevence:

Mgr. Ondřej Pekárek
pekarek@skolasudice.cz

Počet pedagogických pracovníků:

ZŠ: 13 + 2 asistenti pedagoga
MŠ: 2

ZŠ a MŠ Sudice je základní školou, jejíž cílem je připravovat žáky ke studiu na střední škole. Minimální preventivní program je zaměřen na prevenci a vzdělávání žáků základní školy ve věkové kategorii od 6 – 15 let. Nejohroženější skupinou jsou žáci ve věku 12 – 15 let.

Škola má 9 tříd, ve kterých je vzděláváno celkem 125 žáků.

Počet žáků v jednotlivých třídách:

1. stupeň	I. třída	15 žáků
	II. třída	13 žáků
	III. třída	8 žáků
	IV. třída	16 žáků
	V. třída	10 žáků
2. stupeň	VI. Třída	19 žáků
	VII. třída	16 žáků
	VIII. třída	10 žáků
	IX. třída	18 žáků

3. Charakteristika školy

Škola se nachází v obci Sudice. Je spádovou školou pro obce Rohov a Třebom. Naše škola je úplnou základní školou s devíti ročníky a devíti třídami. Součástí školy je mateřská škola, školní družina a školní jídelna. Kapacita školy je 360 žáků. Za poslední tři roky se počet dětí pohybuje okolo 120. Průměrný počet žáků ve třídě nepřekračuje dvacet.

Budova školy se nachází nedaleko náměstí, jsou zde všechny třídy i školní družina. Školní jídelna je vzdálena asi 15 metrů. Žáci sem docházejí v doprovodu učitelů. Děti, které jdou z oběda do družiny, vodí vedoucí družiny. Škola má vlastní tělocvičnu, která je kromě vyučování tělesné výchovy využívána pro činnost kroužků, školní družiny, na divadelní představení, vystoupení žáků.

Škola má počítačovou učebnu připojenou na internet, cvičnou kuchyni, školní zahradu. Zvýšenou péči věnujeme především dětem se specifickými poruchami učení a chování. Jsme základní škola s právní subjektivitou. Ve všech třídách vyučujeme podle vzdělávacího programu podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „ŠKOLA U HRANIC – BEZ HRANIC“.

4. Analýza současného stavu ve škole z hlediska sociálně patologických jevů

Diagnostiku (nejčastější dotazníková šetření zaměřená na šikanu, kouření a jiné návykové látky) a následnou intervenci v daných třídách realizuje výchovný poradce ve spolupráci s třídními učiteli. Ankety žáků a rozhovory se žáky slouží jako výborná zpětná vazba při naplňování Minimálního preventivního programu. Ve škole také funguje úzká spolupráce výchovného poradce s ředitelkou školy, kteří řeší veškeré výchovné i jiné prohřešky proti školnímu řádu.

5. Minimální preventivní program

1) Minimální preventivní program je nástrojem k realizaci preventivních aktivit v těchto oblastech:

- ✓ drogová závislost
- ✓ alkoholismus
- ✓ kouření
- ✓ kriminalita
- ✓ patologické hráčství
- ✓ záškoláctví
- ✓ šikana
- ✓ vandalismus

2) Úkoly vedení školy

- ✓ dbá na vytváření podmínek pro realizaci Minimálního preventivního programu
- ✓ vzdělávání pracovníků školy v oblasti prevence

6. Cíle programu

Minimální preventivní program není zaměřen pouze na prevenci zneužívání návykových látek, ale na prevenci rizikového chování obecně.

Základní cíle programu:

- ✓ výchova ke zdraví
- ✓ zvyšování odolnosti dětí vůči negativním vlivům a jevům společnosti

Program by měl přispět k:

- ✓ zlepšení klimatu ve třídách
- ✓ zkvalitnění komunikace a spolupráce v rovinách: žák – žák, žák – učitel a opačně, učitel – učitel, učitel – rodič a opačně
- ✓ vzbuzení zájmu dětí o úpravu a údržbu své třídy
- ✓ výchově žáků ke zdravému životnímu stylu
- ✓ zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování

- ✓ zlepšení vztahů v třídním kolektivu a celkově příznivého sociálního klimatu ve škole
- ✓ umění čelit tlaku vrstevníků
- ✓ schopnosti zařadit se a obstát v kolektivu
- ✓ umění se sebeovládat
- ✓ umění si vážit sebe samého
- ✓ pochopení zásad slušného chování
- ✓ umění správně trávit volný čas
- ✓ zapojení žáků do školních a mimoškolních aktivit
- ✓ vytvoření lepších stravovacích návyků dětí

7. Návrh programu

Témata preventivního programu

A) výchova ke zdraví

- ✓ výuka a „zdravý životní styl“- péče o zdraví, rozvoj osobnosti, osobní bezpečí, prevence zneužívání návykových látek
- ✓ tato témata zařazovat co nejdříve, formou přiměřenou věku, do výuky na I.stupni
- ✓ Na II.stupni témata dále rozvíjet - OV, PŘ, TV, VV, VZD
- ✓ prevence kriminálních činů a šikany - nepodceňovat počáteční projevy šikanování, přestupky postihovat podle vnitřního řádu školy
- ✓ organizace přestávek - dodržovat délku přestávek, umožnění pohybu po chodbách
- ✓ pitný režim
- ✓ školní stravování
- ✓ besedy s odborníky - umožnit dětem hovořit s odborníky z různých oblastí (lékaři, psychologové, policisté...)
- ✓ seznámit žáky s činností výchovného poradce a školního metodika prevence

B) Spolupráce se žáky

C) Spolupráce s rodiči

- ✓ informovat rodiče žáků o aktivitách školy – třídní schůzky (informace na webových stránkách).

D) Volný čas dětí

- ✓ zajištění volnočasových aktivit dle možností školy
- ✓ přehled o zájmových činnostech školy

E) Práce s žáky s kázeňskými problémy

- ✓ spolupráce s rodiči
- ✓ spolupráce s PPP

F) Práce s dětmi se specifickými poruchami učení

- ✓ individuální přístup
- ✓ umožnit vyšetření v PPP, řídit se závěry, radami poradny
- ✓ spolupráce s rodiči

G) Přejchod dětí z MŠ do ZŠ

- ✓ spolupráce učitelek MŠ a ZŠ - příprava dětí na vstup do 1.třídy, řešení případného odkladu školní docházky
- ✓ návštěva předškoláků ve škole
- ✓ přítomnost rodičů žáků 1.třídy ve vyučování
- ✓ spolupráce učitelů I. a II. stupně

8. Realizace programu

Metody a formy

- ✓ ve výuce jednotlivých předmětů (výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, referáty, slohová práce, práce s internetem, video, DVD, práce s knihou)
- ✓ besedy, přednášky, diskuse
- ✓ individuální, týmová práce s problémovým žákem
- ✓ školní samospráva (společná příprava akcí a řešení problémů)
- ✓ třídní akce
- ✓ konzultační hodiny výchovného poradce a metodika prevence
- ✓ aktivity žáků mimo výuku (výlety, akce, soutěže, kroužky)
- ✓ semináře pro pedagogy

- ✓ seznámení rodičů s MPP (webové stránky, třídní schůzky, Dny otevřených dveří, nástěnka ve škole)

9. Volnočasové aktivity

Škola realizuje řadu jednorázových či pravidelných aktivit cíleně zaměřených na smysluplné využívání volného času.

Škola nabízí žákům širokou škálu kroužků:

- ✓ Keramický kroužek
- ✓ Kroužek klavíru
- ✓ Ekokroužek
- ✓ Kroužek sportovních her pro vyšší stupeň
- ✓ Kroužek logických, stolních a matematických her
- ✓ Anglický klub

10. Program proti šikanování

1) Definice šikany dle MŠMT Čj.: 24 246/2008-6

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či *ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

2) Metodika řešení problému

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli hraje strach obětí, pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování.

A) Vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou)

Zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami (např. řešení počátečního stadia šikanování).

- Kroky:**
- 1) rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi
 - 2) nalezení vhodných svědků
 - 3) individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky
(nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
 - 4) zajištění ochrany obětem
 - 5) rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

Rozhovory – v pořadí oběť, svědci, agresoři

Dle situace je možno oddělit agresory od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky.

- Je třeba zjistit:
- kdo je oběť, popřípadě kolik je obětí
 - kdo je agresor, popřípadě kolik je agresorů, kdo je iniciátor a kdo je aktivní účastník šikanování
 - kdy a kde k šikaně dochází
 - jakou formou, co a jak dělali agresoři konkrétním obětem
 - jak dlouho a jak často trvá
 - proč ubližovali
 - jaké opatření navrhují a proč
 - jak lze násilí v budoucnu zabránit

Důležité je vytvoření seznamu hlavních typů agresorů (iniciátorů, aktivních účastníků a agresorů, kteří jsou současně oběťmi) a u jejich jmen si zaznamenat co nejpřesnější údaje kdy, kde, jak a komu co dělali.

B) Pokročilá šikana s neobvyklou formou

Zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její spolupráce se specializovanými institucemi a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti.

- Kroky:**
- 1) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
 - 2) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
 - 3) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
 - 4) pokračující pomoc a podpora oběti
 - 5) nahlášení policii
 - 6) vlastní vyšetřování

3) Výchovná opatření

- Potrestání agresorů:
- napomenutí třídního učitele
 - důtka třídního učitele
 - důtka ředitele školy
 - snížená známka z chování

Pro nápravu vzniklé situace je velmi důležité pracovat s celou třídou, případně třídami. Žáci musí být informováni o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy. Žáci by také měli znát možnosti, jak pomoci obětem či svědkům šikany.

4) Spolupráce s rodiči

Pokud zákonní zástupci informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Je vhodné jednat s rodiči oběti a agresorů odděleně, rodiče agresorů zvat po páru. Jednání je přítomen ředitel školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel. Je žádoucí přítomnost obou rodičů projednávaných dětí. Jsou seznámeni s případem a opatřeními, která škola přijme. Obě strany podepíší zápis z jednání. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Znaky šikanování

1) Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocný, ostatní o něj nejeví zájem
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Jeho oděv je zašpiněný nebo poškozený.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.

- Odřenyiny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!

2) Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestních činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Stádia šikanování (podle Michala Koláře, MP MŠMT Čj.24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení)

1.stadium: **Zrod ostrakismu**

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2.stadium: **Fyzická agrese a přitvrzování manipulace**

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

3.stadium: **Vytvoření jádra (klíčový moment)**

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

4.stadium: **Většina přijímá normy**

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

5.stadium: **Totalita nebo dokonalá šikana**

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Druhy šikanování

Fyzická aktivní přímá – útočníci oběť věší, škrtní, kopou, fackují

Fyzická aktivní nepřímá – kápo pošle nohsledy, aby oběť zbilil, oběti jsou poničeny věci

Fyzická pasivní přímá – agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice

- fyzické bránění oběti v dosahování jejich cílů

Fyzicky pasivně nepřímá – agresor odmítne oběť na její požádání pustit ze třídy na záchod

- odmítnutí splnění požadavků

Verbální aktivní přímá – nadávání, urážení, zesměšňování

Verbální aktivní nepřímá – rozšiřování pomluv, patří sem i tzv. symbolická agrese, která může

být vyjádřena v kresbách, básních apod.

Verbální pasivní přímá – neodpovídá na pozdrav, otázky apod.

Verbální pasivní nepřímá – spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

Informační leták pro žáky ZŠ

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě. Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- ✓ Obrat' se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- ✓ Svěř se svým rodičům.
- ✓ V případě, že nenajdeš odvalu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

11. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. MPP bude průběžně kontrolován a vyhodnocován metodikem prevence a podle výsledků může být upravován. S výsledky budou seznámeni ostatní učitelé na pedagogických radách.

Realizace Minimálního preventivního programu vychází z těchto dokumentů:

- ✓ **Metodický pokyn MŠMT ČR Č. j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance**

- ✓ **Metodický pokyn MŠMT ČR Č. j.: 14514/2000-51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže**

- ✓ **Metodický pokyn MŠMT ČR Č. j.: 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení**

- ✓ **Metodický pokyn MŠMT ČR Č. j.: 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví**

- ✓ **Metodický pokyn MŠMT ČR Č. j.: 20006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.**

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování:

Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

Kolář, M. (1997, 2000). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.

Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.

Kolář, M. (Ed.) (2004). Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PF UP 30.3.

Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.

Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: sborník metod. Praha, IPPP.

Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.

Časopisy

Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy. In: Sociální prevencia. Bratislava: Národné osvetové centrum.

Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina č.3/2007

Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? *Psychologie dnes* 2 (12), 16-18

Kolář, M. (2005). Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. *Prevence* 7 (2), 3-7.

Kolář, M. (1998). Soudce Lynch na českých školách? Vyšetřování a léčba specifických typů šikan; in Sborník „Prevence šikanování ve školách“, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, Praha.

KONTAKTY NA STÁTNÍ A NESTÁTNÍ SPECIALIZOVANÁ ZARÍZENÍ V OPAVĚ

MAGISTRÁT MĚSTA OPAVY www.opava-city.cz		
Odbor sociálních věcí		
OSPOD , Krnovská 71C, Opava		
Vedoucí odboru sociálních věcí:		
Bc. Iva Paletová iva.paletova@opava-city.cz	553 756 716	
Vedoucí oddělení SPOD:		
Mgr. Helena Kozáková helena.kozakova@opava-city.cz	553 756 649	Péče rodičů o děti, úprava vztahu k dítěti při rozchodu rodičů, týrání dětí
Kurátoři pro mládež:		
Bc. Klára Štěpánková klara.stepankova@opava-city.cz	553 756 648	Výchovné problémy a trestná činnost dětí a mládeže do 18 let, přednášková činnost
Mgr. Bc Petra Štenclová petra.stenclova@opava-city.cz	553 756 727	
Bc. Nelly Svobodová nelly.svobodova@opava-city.cz	553 756 678	
Domácí násilí:		
Bc. Kateřina Gebauerová DiS. katerina.gebauerova@opava-city.cz	553 756 677	Domácí násilí, syndrom CAN
Terénní pracovník pro romskou problematiku, Krnovská 71 C, Opava		
Martin Lévy martin.levay@opava-city.cz	553 756 679	Práce v terénu, pomoc, doprovod, řešení situací.
Odbor školství		
Protidrogový koordinátor a manažer prevence kriminality, Krnovská 71C, Opava		
Bc. Dagmar Polášková, DiS. dagmar.polaskova@opava-city.cz	553 756 725	Poradenství v oblasti protidrogových závislostí a předcházení kriminálních jevů
OBECNÍ ÚŘADY OPAVSKA		
Odbor sociálních věcí		
Vítkov, nám. J. Zajíce 4, 749 01 www.vitkov.info		
Vedoucí odboru sociálních věcí:		
Mgr. Hana Klapetková klapetkova@vitkov.info	556 312 222	
Kurátorka pro mládež:		
Mgr. Pavlíková Barbora pavlikova@vitkov.info	556 312 220	Výchovné problémy a trestná činnost dětí a mládeže do 18 let, přednášková činnost
Odbor sociálně právní ochrany dětí:		
Bc. Adéla Ambrožová, ambrozova@vitkov.info	556 312 226	Péče rodičů o děti, úpravu vztahu k dítěti při rozchodu rodičů, týrání dětí
Hlučín, Mírové nám. 23, 748 01 www.hlucin.cz		
Kurátorka pro mládež:		
Mgr. Šárka Svobodová, svobodova@hlucin.cz	595 020 236	Kurátorka pro mládež: Mgr. Šárka Svobodová, svobodova@hlucin.cz 595 020 236
Sociální péče a sociální prevence:		
Mgr. Karin Adámková adamkova@hlucin.cz	595 020 246	Sociální péče a sociální prevence: Mgr. Karin Adámková adamkova@hlucin.cz 595 020 246
Kravaře, Náměstí 43, 747 21 www.kravaře.cz		
Vedoucí odboru sociálních věcí:		
Bc. Irena Uličková socialni@kravare.cz	553 777 927	

JUSTICE**Státní zastupitelství, Lidická 23, Opava**

podatelna@osz.opa.justice.cz 553 607 612

Státní zástupkyně:

JUDr. Yveta Mališková 737 774 792

Probační a mediační služba, Olomoucká 8/14, Opava

Probační úředník:

Mgr. Dušan Beyer dbeyer@pms.justice.cz 734 362 939, 553 650 651, 553 650 435, 553 791 495

Poradna pro oběti trestných činůMgr. Petr Tesař, ptesar@pms.justice.cz, 553 650 788 čtvrtek: 7:30 – 9:30 hod
Mgr. Tomáš Bubela, tbubela@pms.justice.cz, 553 650 435 pondělí: 14:00 – 16:00 hod**POLICIE****Policie ČR www.policie.cz****Skupina tisku a prevence, Tyršova 26; Hrnčířská 22, Opava**Npor. Bc. René Černohorský 602 161 744, 974 737 209 Poradenství k trestné činnosti dětí a
Nprap. Bc. Pavla Welnová 727 942 674, 974 737 208 mládeže, trestní odpovědnost mládeže,
krpt.op.tisk@pcr.cz 974 737 207 preventivní programy, dopravní výchova**Služba kriminální policie a vyšetřování, Hrnčířská 17, Opava**

op.skpv@pcr.cz 974 721 111, 974 737 319

Obvodní oddělení

Opava:	Vaškovo nám. 10,	974 737 651, 553 777 231	op.oo.opava@pcr.cz
Hlučín:	Dr. E. Beneše 2,	974 737 701, 595 041 210	op.oo.hlucin@pcr.cz
Hradec n/M:	Lidická 316,	974 737 731, 553 783 355	op.oo.hradec@pcr.cz
Kravaře:	Bezručova 102,	974 737 721, 553 671 233	op.oo.kravare@pcr.cz
Velké Heraltice:	Družstevní 41,	974 737 751, 553 663 133	op.oo.vheraltice@pcr.cz
Vítkov:	Komenského 137,	974 737 711, 556 300 333	op.oo.vitkov@pcr.cz

Městská policie Opava www.mp.opava.cz**Skupina prevence, Krnovská 71A, Opava**Mgr. Petra Stonišová, 553 756 730, 731 144 927, 553 756 665 Přednášky, besedy, preventivní programy
petra.stonisova@opava-city.cz; prevence.mp@opava-city.cz;
mestska.policie@opava-city.cz**HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR OPAVA www.hzscr.cz, 950 745 011****Prevence Opava, Těšínská 39, Opava**Ing. Petra Magerová
petra.magerova@hzsmask.cz 950 745 121 Preventivně výchovná činnost, např.
preventivní program Hasík**ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ****Pedagogicko-psychologická poradna, Rybí trh 7-8, Opava www.ppp.opava.cz**

Ředitel:

Mgr. Ivo Schvan info@pppopava.cz

Metodik prevence v PPP:

Mgr. Lucie Šimečková, simeckova@pppopava.cz 733 164 832

Sociální pracovnice:

Bc. Andrea Halfarová halfarova@pppopava.cz
553 622 768, 553 625 736, 730 855 223Zjišťování příčin a zvláštností ve vývoji
dětí, řešení výukových a výchovných
obtíží, problematika VPU, posuzování
školní zralosti, profesní orientace aj.**Středisko výchovné péče, Hradecká 16, Opava www.dum-ostrava.cz**

AMBULANTNÍ svpdm@seznam.cz

Speciální pedagog:

Mgr. Hana Eleková,

Individuální, skupinová a rodinná terapie
(problémy ve škole, rodině, gambling,
experiment s drogou do 15 let, osobnostní

777 030 853	a psychické problémy do 26 let).
Psycholog: Mgr. Mlada Otavová, 553 713 065	
INTERNÁTNÍ sypostrava@telecom.cz Antošovická 258, Ostrava – Koblov, 596 239 202, 605 357 518	
Speciálně pedagogické centrum Srdce, Slezského odboje 5, Opava www.nestroj.com/zsso	
Sociální pracovnice: Bc. Ivana Celtová, spc.srdce@seznam.cz 553 626 092, 739 475 123	Poradenské a terapeutické služby dětem a mládeži se zdravotním postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízení v regionu. Opava a Bruntál.
Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené a pro žáky s vadami řeči, Olomoucká 18, Havlíčkova 1, Opava www.zrak.opava.cz	
Sociální pracovnice: Martina Bilíková, DiS., spczrak.opava@seznam.cz 553 627 004, 731 618 445 spclogo.opava@seznam.cz	poradenství v oblasti logopedické - psychologické - speciálně pedagogické a sociálně právní pomoc. Diagnostika dítěte, žáka a studenta se zrakovým postižením vždy vychází z primární diagnózy očního lékaře. K žádosti o vyšetření je proto nutné doložit zprávu očního lékaře.
Dětské domovy	
OPAVA, Rybí trh 41, www.dd-opava.cz	
detsky-domov@dd-opava.cz 553 777 520	
Ředitel: Mgr. M. Škrabal reditel@dd-opava.cz 553 777 521	
Vedoucí vychovatelka: Bc. Dana Grunerová vychova@dd-opava.cz 553 777 522	
MELČ 4, www.dd-melc.cz	
Ředitelka: Mgr. J. Bejdáková reditelka@dd-melc.cz 556 309 231, 606 424 451	
Soc. pracovnice: Bc. Veronika Fischerová soc.pracovnice@dd-melc.cz 556 309 231, 731 646 488	
BUDIŠOV n/B., Čs. Armády 718, www.ddbudisov.cz	
detskydomov.budisov@c-box.cz 556 305 136, 777 933 206	
nvondrousova@tiscali.cz	
RADKOV DUBOVÁ 141, www.dd-radkov.eu	
dd.dubova@tiscali.cz 556 309 062	
Ředitel: Ing. D. Viceník	
Soc. pracovnice: Bc. J. Prdová	
VELKÉ HERALTICE, Opavská 1, www.ddheraltice.cz	
skola@ddheraltice.cz ; sborovna1@ddheraltice.cz 553 663 004, 553 663 016	
Ředitel školy: Mgr. T. Šíroky	
Soc. pracovník: J. Pavelek	
Ved. vychovatelka: Mgr. L. Doubravová	
Středisko volného času, Jaselská 4, Opava www.svcopava.cz	
Jaselská 4 - J. Poláková info@svcopava.cz 732 966 822, 553 712 100	Zájmové vzdělávání, naplnění volného času. Kroužky, kurzy, akce, soutěže, tábory.
Husova 17 - J. Vondálová loutkovedivadlo@svcopava.cz 553 625 356, 604 558 428	
ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ	
Psychiatrická nemocnice, Olomoucká 88, Opava www.pnopava.cz	
pnopava@pnopava.cz 553 695 111	
Oddělení E pro dětskou psychiatrii	
Primářka: MUDr. D. Trávníčková., travnickova@pnopava.cz 553 695 390	Akutní i objednávkové přijetí. Součástí je ZŠ.

Sociální pracovnice:		
H. Hemzalová	henzalova@pnopava.cz	553 695 389
Oddělení D pro léčbu alkoholových a nealkoholových závislostí		
Primář:		Režimová terapie a psychoterapie pro lidi závislé na návykových látkách. Léčba je dobrovolná, vychází z motivace pacientů.
MUDr. T. Javůrek,	javurek@pnopava.cz 553 695 140	
Sociální pracovnice:		
P. Mateřánková,	materankova@pnopava.cz	553 695 421
Kliničtí psychologové		
PhDr. A. Strossová, Englišova 33	553 713 523, 608 733 158	Pokud není doporučení pediatra, platba hotově.
PhDr. I. Holubová, Medical centrum, Ostrožná 27	552 301 561	
PhDr. H. Khulová, Olomoucká 2	553 623 791	
PhDr. R. Koláčková, Englišova 526	553 760 532, 605 912 590	Platba hotově, pokud není klient pojištěn u určitých zdravotních pojišťoven.
Dětské a dorostové psychiatrické ambulance		
OPAVA		
MUDr. A. Skřontová, Nám. Republiky 2	skrontova.psychiatr@seznam.cz 553 711 881, 605 082 247	Poskytování akutní i dlouhodobé psychiatrické péče pro děti a dorost do 19 let
OSTRAVA		
MUDr. M. Foltýnová, Na Hradbách 4, Mor. Ostrava	596 127 612	Poskytování akutní i dlouhodobé psychiatrické péče pro děti a dorost do 19 let
MUDr. K. Pavlíková, Fakultní nemocnice Ostrava-Poruba	kristyna.pavlikova@fno.cz	Závislosti, péče o nemocné AIDS,
	597 373 280, 597 371 111, 738 141 111	každé úterý poruchy příjmu potravy
MUDr. G. Vaníková, Mephacentrum, Opavská 962/39, Poruba	Gabriela.vanikova@email.cz 596 973 212, 596 973 213	Péče o pacienty s neurotickou, organickou, afektivní a psychotickou poruchou
MUDr. J. Svobodová, FN s P, 17. listop. 1790, O.-Poruba,	597 373 145, 597 373 226, 597 373 314	lůžkové i ambulantní odd.
MUDr. V. Kotková, Fakultní nemocnice Ostrava, Klinika dětského lékařství, O - Poruba, 17. list. 1790/5, 70852	597 373 145, 597 373 226, 597 373 314	psychiatrie, návykové nemoci
MUDr. J. Matýs, Z. Chalabaly 2, Ostrava – Bělský les	pedopsychiatriematysj@seznam.cz 596 768 656	
Logopedická péče		
Mgr. Kavanová, Partyzánská 4, Opava	553 730 121	
PaedDr. Křížová, E. Krásnohorské 8, Opava	553 717 708	
PaedDr. Odstrčilová, Opavská 57, Kravaře	553 672 296, 553 671 470	
Mgr. Siwková, Ostrožná 27, Opava	553 301 566, 553 718 074, 777 021 490	
Mgr. Vavrečková, Krnovská 40/54, Opava	725 595 806	
Mgr. Maršálková, C. Lelka 73, D. Benešov	604 445 504	
Mgr. Dylušová, Nádražní okruh 5, Opava	773 561 112	
SOCIÁLNÍ SLUŽBY		
Rodinná a manželská poradna, Pekařská 4, Opava www.cepp.cz		
rodinnaporadna@seznam.cz ; opava@cepp.cz		Bezplatná, anonymní služba, od 15 let. Poradenství, terapie při řešení osobních, rodinných, vztahových problémů.
Sociální pracovnice:		
p. Bortlíková	553 612 501, 777 499 630, 553 622 764	
FOD – Fond ohrožených dětí www.fod.cz		
Klokánek, Dolní Benešov, Osada míru 313, www.klokanky.cz/db		
klokaneck.db@fod.cz		Přechodná rodinná péče dětí, dokud se nemohou vrátit do své nebo náhr. rodiny
Ředitelka: M. Chadziandoniová, DiS. 724 667 602		
Armáda spásy – Dům pro ženy a matky s dětmi, Rybářská 86, Opava www.armadaspasy.cz		

md_opava@armadaspasy.cz Sociální pracovnice: socialni_mdopava@armadaspasy.cz ;	553 714 509, 773 770 192 773 770 193	Ubytování pro matky s dětmi a těhotné ženy v krizové situaci
Charita Opava		
Naděje – středisko krizové pomoci, Kylešovská 10, Opava www.charitaopava.cz		
Mgr. Vehovská. nadeje@charitaopava.cz	737 615 459	Ambulantní krizová pomoc lidem, kteří svou situaci vnímají jako naléhavou.
Občanská poradna, Kylešovská 10, Opava www.obcanskaporadnaopava.cz		
Mgr. Vehovská obcanskaporadna@charitaopava.cz	553 616 437, 731 316 552	Bezplatné poradenství, informace, pomoc v oblasti sociální problematiky, bydlení, školství, práv, ochrany, práce. Poradenství obětem trestných činů.
Krizové centrum Ostrava, Ruská 29, Ostrava-Vítkovice www.kriceos.cz		
krizovecentrum@kriceos.cz	596 110 882-3, 732 957 193	Krizová pomoc 24 hod denně. Služba školám v případě, že se třída dostane do krize nebo závažné situace (smrt, ublížení, nemoc spolužáka aj.) Přijedou podpořit třídu, pracují s ní zhruba 2 hod, podle potřeby třeba některé žáky orientují na odborníky
NNO, NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ		
ELIM, Rolnická 21A, Opava 5 www.elimopava.cz		
elimopava@elimopava.cz		553 653 239, 775 938 070
Krizové centrum		
Bc. Hana Šindlerová, poradna@elimopava.cz	775 938 077	Bezplatná anonymní poradna, služby v tíživé životní situaci. Domácí násilí.
Nízkoprahové kluby		
Klub Magnet: Rolnická 21 A, Opava		
Mgr. A. Peterková clubmagnetopava@email.cz	553 653 239, 775 591 986	Pro děti a mládež od 6 do 19 let.
Klub Na hraně: Úzká 3, Hlučín		
Bc. A. Cieslar, nzdmhlucin@elimopava.cz	775 938 029	Pro děti „na hraně“.
Dobrovolnické centrum		
J. Pirunčíková dobrovolnici@elimopava.cz	775 938 077	Pomoc, přátelství, podpora, péče a prevence pro děti ve věku 6 – 15 let.
EUROTOPIA. CZ, Zacpalova 27, Opava, www.opava.eurotopia.cz		
Nízkoprahové kluby		
Klub Modrá kočka: Hradecká 16, Opava		
Mgr. B. Přistálová barbora.pristalova@eurotopia.cz	604 141 533	Víkendové a letní pobyty pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin a s poruchami chování. Preventivní programy. Doučování dětí.
Klub Caravan: ČSL armády 43b, Krnov		
Mgr. A. Ščurková adela.scurkova@eurotopia.cz	735 171 01	
Poradenské středisko, Zacpalova 27, Opava		
Sociální pracovnice:		
Bc. P. Paterová petra.paterova@eurotopia.cz	734 202 918	Právní a sociální podpora a pomoc při řešení obtížných životních situací.
Právník:		
Mgr. I. Olšovec		Bezplatná právní pomoc.
Centrum inkluze www.centruminkluze.cz		
Mgr.H.Tichá hana.ticha@centruminkluze.cz	728 510 524	Preventivní, adaptační programy, podpora při práci se žáky cizinci, OSV, MKV, DVPP aj.
KKC „Pod slunečníkem“, Hradecká 16, Opava www.podslunecnikem.cz		

Bc. P. Havlíčková 553 718 487, 602 765 082, 602 790 208 k.centrum@seznam.cz	Individuální a skupinová terapie pro lidi s problémem závislostí, krizová intervence, prevence závislostí. Poradenství v oblasti mezilidských vztahů a komunikace, nácvik relax. technik. Soc.právní poradenství.
KRAJSKÝ ÚŘAD OSTRAVA www.msk.cz	
Oddělení mládež a sport - Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže	
Mgr. Andrea Matějková andrea.matejkova@msk.cz 595 622 337	Krajský školský koordinátor prevence – referent pro prevenci sociálně patologických jevů
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY www.msmt.cz	
Oddělení prevence	
Karmelitská 7, Praha 1, podatelna: posta@msmt.cz 234 811 111	
Vedoucí oddělení: Mgr. Martina Budinská, martina.budinska@msmt.cz 234 811 331	<i>horizontální a vertikální úroveň koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence, systémová opatření v oblasti primární prevence, metodiky, legislativa</i>
Pracovnice pro MSK: Ing. Radka Heřmánková, radka.hermandkova@msmt.cz 234 811 554	<i>prevence kriminality, dotační politika a spolupráce s krajskou institucionální úrovní</i>
Mgr. Vladimír Sklenář vladimir.sklenar@seznam.cz 234 811 698	<i>protidrogová prevence, certifikace programů primární prevence rizikového chování, koordinace s kraji, poradenství-prevence</i>
TELEFONNÍ LINKY	
Linka bezpečí www.linkabezpeci.cz	
116 111 NONSTOP, ZDARMA pomoc@linkabezpeci.cz	Pro děti, mládež a studující do 26 let. Volat se dá z mobilního telefonu i z pevné linky zdarma. Pokud si nevědí rady, něčeho se bojí, mají pocit, že jim rodiče nerozumí, je mu ubližováno, trápí se kvůli lásce, mají pocit, že nic nezvládají aj. Může se to týkat rodiny, kamarádů, školy, lásky, konkrétních situací, bolesti, pocitů. Anonymní.
Linka ztracené dítě	
116 000 NONSTOP, ZDARMA 116000@ztracenedite.cz	Pro děti, mládež, dospělé. Volat se dá z mobilního telefonu i z pevné linky zdarma. Pomoc při porušování či ohrožení práv dítěte. V situacích ztráty, útěku, pohřešování, sex. zneužívání, vykořisťování, bojíte se o něj, ubližují mu na internetu... Ohrožené dítě. Anonymní.
Linka první psychické pomoci	
116 123 ZDARMA Denně: 19:00 – 21:00 hod	Pomoc lidem v akutní krizi, zvažují sebevraždu, mají dlouhodobý stres, samota – je jim úzko, neví jak dál, na všechno sami, trápí se, děje se jim něco zlého, potřebují srovnat myšlenky, poradit. Anonymní.
Rodičovská linka	
840 111, 234, 606 021 021 ZPOPLATNĚNO pomoc@rodicovskalinka.cz Prac. Dny: 13:00 – 19:00 hod Pátek: 9:00 – 15:00 hod	Pro rodiče, prarodiče, rodinné příslušníky, pedagogy, dospělé. V případech výchovných či rodinných obtíží, pokud máte podezření na patologii v chování dítěte nebo patologickou situaci dítěte – krádeže, lži, sebepoškozování, školní problémy, rodinná situace, týrání dítěte aj. Anonymní.
Linka pro pedagogy	

841 220 220, 777 711 439 ZPOPLATNĚNO Prac. dny: 8:00 – 16:00 hod	Podpůrná služba pro pedagogy z celé ČR při řešení problémových výchovných situací ve školách. Hlavně pro školy, které nemají psychologa a spec.pedagoga. Linka poskytuje přímé telefonické poradenství a disponuje rozsáhlou databází kontaktů na instituce, které mohou být školami využívány. Umožňuje anonymní kontakt.
Národní informační centrum pro mládež (NUV) www.nicm.cz	
221 850 860, 221 850 850 ZDARMA Po – čt: 12:00 – 17:00 hod	Poskytuje mladým lidem a pracovníkům s mládeží bezplatné informace z těchto oblastí: vzdělávání v ČR a v zahraničí, cestování, volný čas, sociálně - patologické jevy, občan a společnost, mládež v EU a další. Je zároveň zastřešujícím, metodickým, kontrolním a koordinačním subjektem pro ostatní informační centra pro mládež v České republice.

NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2019 – 2027

Odkaz: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>